

Titel : Van opvang naar integratie, Cohortstudie van recente asielmigranten

Uitgave : CBS

Verschijningsdatum : 17 april 2018

De ministeries van SZW, JenV, OCW en VWS zijn in 2016 een meerjarig onderzoek gestart naar de integratie van het cohort asielzoekers dat vanaf 1-1-2014 een vergunning heeft verkregen. Deze populatie wordt in ieder geval longitudinaal gevolgd tot en met 2020. Het CBS heeft binnen dit project een nieuwe statistiek samengesteld die alle asielzoekers en vergunninghouders uit het genoemde tijdvak bevat. Deze zogeheten registreruggengraat vormt de basis voor het meerjarige onderzoek dat door SCP, WODC, RIVM en CBS wordt uitgevoerd.

Deze statistiek is in 2017 gereed gekomen en nu met een jaar geactualiseerd. Het CBS presenteert in deze rapportage de belangrijkste inzichten. Tegelijkertijd is het dashboard uitgebreid met een aantal nieuwe onderwerpen (zorg) en zijn de gegevens met een jaar geactualiseerd. Het dashboard is te raadplegen via internet

https://public.tableau.com/profile/centraal.bureau.voor.de.statistiek#!/vizhome/DASHBOARD_cohortstudieAsiel/Welkom

---

CBS

Onderzoeksopzet

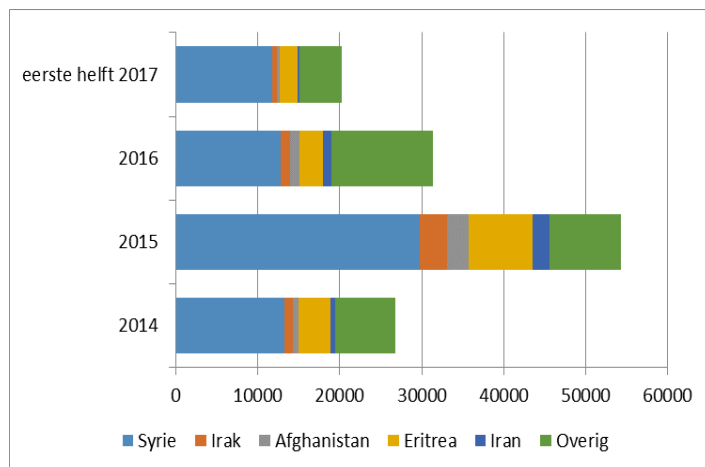
Het CBS heeft, op basis van een koppeling van de Basisregistratie Personen (BRP) en de COA-registratie een bestand samengesteld dat alle personen bevat die tot de populatie behoren. Hiemee ontstaat een integraal beeld van de situatie van vergunninghouders die teruggaat tot vóór het moment dat zij de vergunning verkregen en nog als asielzoeker in de opvanglocatie verbleven. Bovendien bevat het bestand alle nareizigers; zowel de personen die binnen zes maanden na statusverrijving van de referent naar Nederland zijn overgekomen (de formele categorie nareizigers), als personen die in later stadium als gezinshereniger naar Nederland zijn geëmigreerd. Doordat de populatie longitudinaal wordt gevolgd ontstaat een uniek inzicht in de positie en positieontwikkeling van deze populatie in de tijd.

De CBS-publicatie is de tweede in de reeks en beschrijft de omvang en positie van de statushouders per medio 2017. Dat betekent dat voor het cohort 2014 een tijdsperiode van 30 maanden wordt beschreven, terwijl dit voor het cohort 2016 beperkt is tot maximaal 18 maanden.

Onderzoeksbevindingen

Omvang en samenstelling asielinstroom

Figuur 1 Ingestroomde asielzoekers in COA-opvang naar herkomst en tijdvak

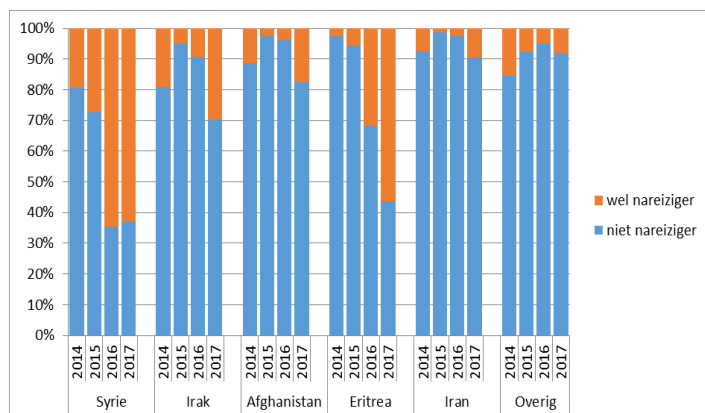

In de jaren 2014, 2015, 2016 en in de 1^e helft van 2017 zijn respectievelijk 27 duizend, 54 duizend, 31 duizend en 20 duizend asielzoekers (inclusief nareizende familieleden) opgevangen in een locatie van het COA. In alle jaren zijn de Syrische en Eritreese groep verreweg de grootste groepen. In de 1^e helft van 2016 is de omvang van deze groepen sterk gedaald – óók in relatief opzicht – en was de categorie ‘overig’ (met name uit Albanië en voormalig

Joegoslavië) het grootst. In 2017 is de omvang van met name de Syrische groep weer toegenomen: in het 1^e halfjaar benadert het aantal al bijna de omvang in heel 2016.

De meeste asielzoekers zijn jong: bij aankomst in Nederland is, afhankelijk van het jaarcohort, de helft of meer jonger dan 25. Ruim driekwart is jonger dan 35. Vooral de Eritreese groep is heel jong.

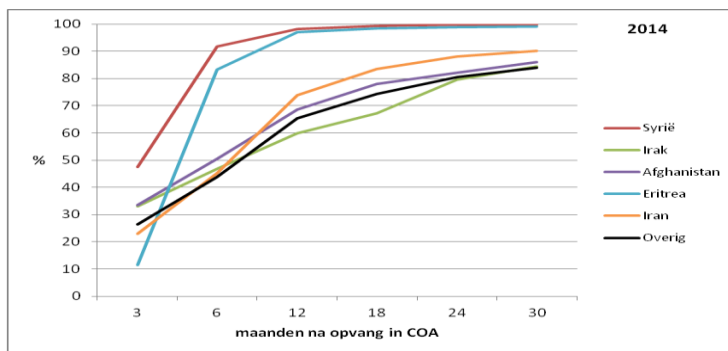
Figuur 2 Ingestroomde asielzoekers in COA-opvang naar nareis, herkomst en tijdvak

De instroom bestaat in toenemende mate uit nareizigers: bij de Syrische groep gaat het in 2016 en 2017 om meer dan de helft. Onder de Eritreërs neemt in die jaren ook het aantal en aandeel nareis toe, maar het ligt nog wel onder dat bij Syriërs. Bij de overige herkomstsgroepen is nareis nog substantieel geringer van omvang.

De eerste instroom bestaat vooral uit mannen. Met de groei van het aantal en aandeel nareizigers, stijgt ook het aantal en aandeel vrouwen (en ook van kinderen). Dit betekent bijvoorbeeld dat de omvang van het initiële cohort Syrische statushouders uit 2014 als gevolg van nareis na 30 maanden meer dan verdubbelt. De toename van de Eritreese groep is met grofweg de helft na 30 maanden veel lager, terwijl er bij de overige groepen nauwelijks nareis plaatsvindt.

Figuur 3 Asielzoekers ingestroomd in COA-opvang in 2014 naar aandeel verblijfsvergunning op aantal maanden na instroom

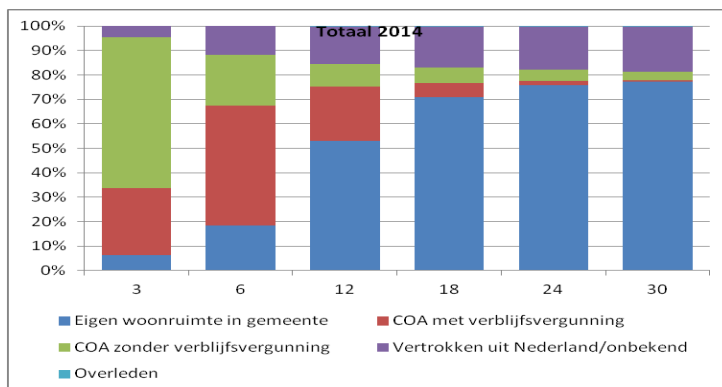

Er zijn forse verschillen in het aandeel asielzoekers dat een verblijfsvergunning krijgt: van de het cohort 2014 dat nog Nederland verblijft, heeft na tweeënhal jaar ruim 98% van de Syriërs en Eritreeërs een verblijfsvergunning. Bij de andere groepen varieert dit tussen de 84 en 90 procent. Vooral

Asielzoekers uit Irak en ‘overige landen’ krijgen geen vergunning en zijn inmiddels vertrokken of anderszins de registratie verdwenen.

Huisvesting

Figuur 4 Asielzoekers ingestroomd in 2014 naar verblijfsituatie op aantal maanden na instroom

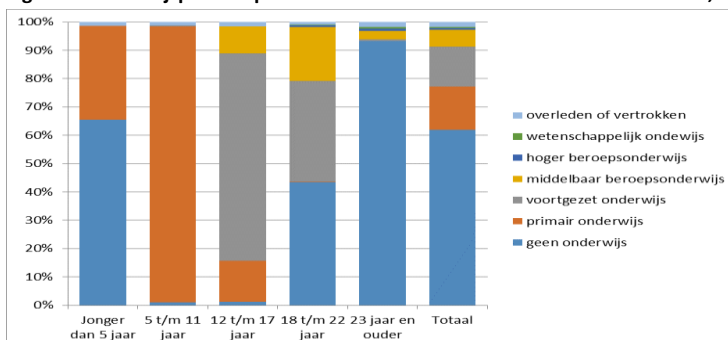
Ongeveer 20% van de asielzoekers die in 2014 zijn ingestroomd verblijft na tweeënhal jaar niet meer in de COA-opvang, maar heeft volgens de BRP ook geen eigen woonruimte in een gemeente. Zij zijn of vertrokken naar het buitenland of verblijven illegaal in Nederland. Het valt echter buiten de mogelijkheden van het onderzoek om daar inzicht in te geven.

De aandelen die in een eigen woning verblijven liggen bij de Syrische en Eritreese groep fors hoger dan bij de andere groepen, namelijk op respectievelijk 93% en 89%. Het aandeel vertrokken/onbekend ligt bij deze groepen met 7% en 5% substantieel lager dan bij de andere groepen.

De huisvesting van de groep die een verblijfsvergunning heeft gekregen in gemeenten leidt tot een redelijk gelijkmatige verspreiding over Nederland. Uit onderzoek in de jaren negentig bleek dat statushouders in de loop van de tijd steeds meer verhuisden naar stedelijke gebieden, maar die ontwikkeling zien we in het huidige onderzoek –vooral nog– nog niet optreden.

Onderwijs

Figuur 5 Onderwijspositie op 1-10-2016 van het cohort statushouders uit 2014, naar leeftijd en onderwijssoort

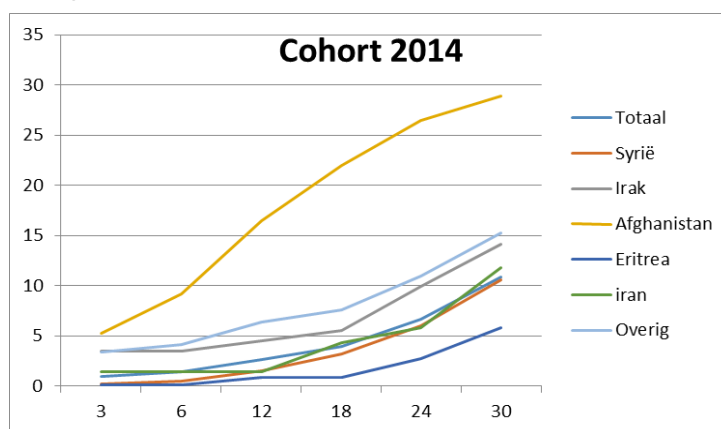
Het aandeel onderwijsvolgenden onder de 18 tot 22 jarige statushouders neemt toe. Van het cohort dat in 2014 een verblijfsstatus kreeg volgde op 1 oktober 2015 28 procent onderwijs en dat percentage is een jaar later gestegen tot 31. Onder de leerplichtigen liggen die

aandelen uiteraard veel hoger: daarvan staat nagenoeg iedereen ingeschreven in het onderwijs. Verder is een toename zichtbaar van het aantal statushouders dat MBO en praktijkonderwijs volgt. Bij het cohort 2014 gaat in het MBO om een toename van 345 in 2015 naar 1130 in 2016, en in het praktijkonderwijs van 40 naar 180.

Van de meeste statushouders is de termijn van 3 jaar ingegaan waarbinnen zij het inburgeringsexamen dienen te halen. Van de groep die in 2014 zijn verblijfsstatus heeft verkregen, had op 1 oktober 2015 een half procent het examen behaald. Een jaar later was dat bijna vijf procent.

Werk en inkomen

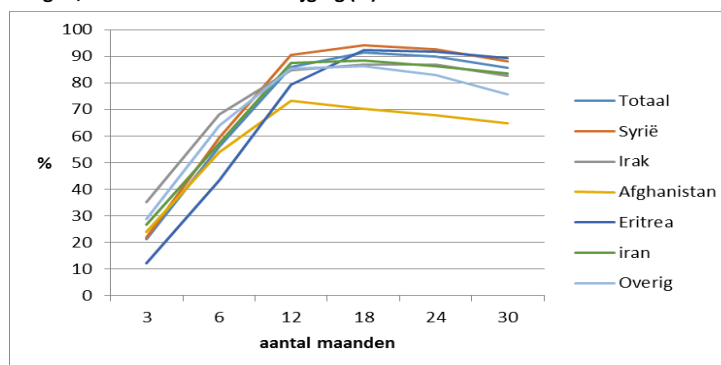
Figuur 6 aandeel werkenden onder statushouders die in 2014 hun verblijfsvergunning ontvingen, naar herkomst en maand

Statushouders staan nog aan het begin van de opbouw van hun leven in Nederland en dat is duidelijk zichtbaar in de positie die zij innemen op de arbeidsmarkt en, als afgeleide daarvan, in de uitkeringsafhankelijkheid. Bij de meeste categorieën zet na 12 tot 18 maanden een geleidelijke stijging in van het aandeel dat werk heeft. Het aandeel werkenden na 30 maanden

stijgt, maar is nog steeds beperkt. De uitzondering wordt gevormd door de Afghaanse groep, die gedurende de gehele periode een groter aandeel werkenden en een sterkere toename kent.

Figuur 7 uitkeringsgerechtigden onder 18-64 jarigen die in 2014 een verblijfsstatus kregen, naar maanden na verkrijging (%)

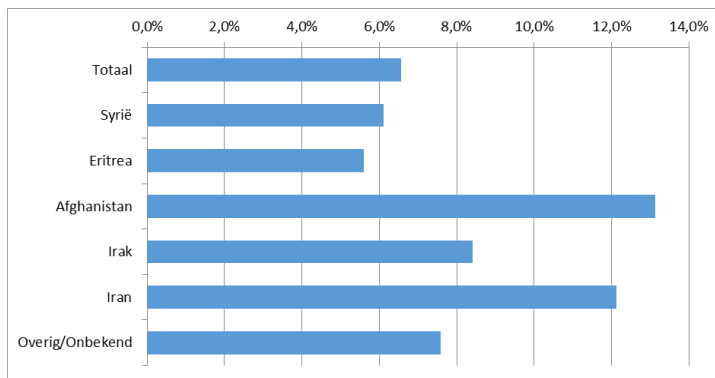
Het negatief van deze foto is zichtbaar in de uitkeringsafhankelijkheid: die stijgt sterk in de periode naar statusver verkrijging (in de COA-opvang krijgen asielzoekers geen uitkering, maar leefgeld). Het aandeel uitkeringsgerechtigden bereikt na 12 tot 18 maanden zijn maximum om daarna geleidelijk te dalen. Na 30

maanden is het aandeel gedaald van 90% naar 84%. Ook hier zijn het de Afghanen die een uitzondering vormen: na 30 maanden is ongeveer twee derde afhankelijk van een uitkering.

Zorg

Van de Statushouders maken Eritreeërs het minst gebruik van (medische) zorg; dat geldt zowel het aantal consulten bij de huisarts, de ziekenhuiszorg, de mondzorg, als de farmacie.

Figuur 8 gebruik van jeugdzorg in 2016 onder jongeren (0-22 jaar) die in 2014 of 2015 een verblijfsstatus ontvingen en niet in COA verblijven

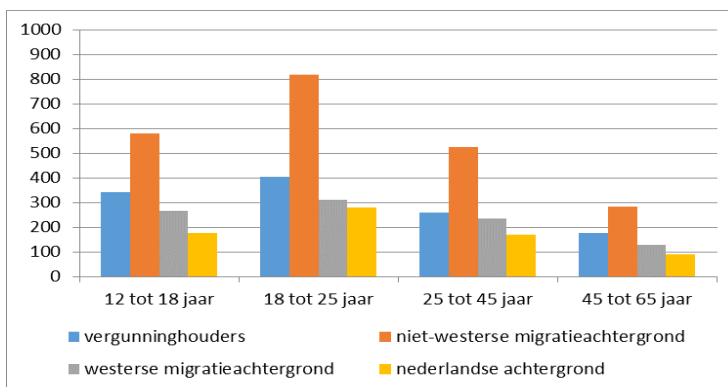

Van de jongeren maakt 7 procent gebruik van een vorm van jeugdzorg. In verreweg de meeste gevallen betreft het jeugdhulp: hulp bij psychische, psycho-sociale en gedragsproblemen. Deze vorm van hulp komt het vaakst voor bij jongeren uit Iran en Afghanistan: hun beroep op deze hulp ligt zelfs iets boven dat van het aandeel in totaal Nederland (= ca.

10%). Ook hier zijn het de Eritreese jongeren die het minst een beroep doen op deze hulp. De conclusie is dat er in de zorg sprake is van ondergebruik door Eritreeërs.

Geregistreeerde criminaliteit

Figuur 9 aantal mannelijke verdachten per 10.000 mannen die in 2014 een verblijfsvergunning kregen en andere herkomstcategorieën, naar leeftijd.

Het laatste domein waar de studie aandacht aan besteed is geregistreeerde criminaliteit. Mannelijke statushouders blijken iets vaker te worden verdacht van misdrijven dan mannen zonder migratieachtergrond, en minder vaak dan mannen met een niet-westerse migratieachtergrond. Dit geldt voor alle leeftijdscategorieën.

Net als op voor de andere velden betreft het hier puur beschrijvende statistiek; voor verschillen tussen populaties die van invloed zijn op crimineelgedrag, zoals opleidingsniveau, inkomen en stedelijkheid, is niet gecontroleerd.

Algemeen beeld

Het algemene beeld dat uit het rapport oprijst is dat van een groep die nog kort in Nederland verblijft en langzaam de overstap maakt van 'arriveren' naar 'vestigen' en 'meedoen'. De WRR schreef in de policybrief uit 2014 dat er 'geen tijd te verliezen' was: langdurige toelatingsprocedures vormden in het verleden een zelfstandige belemmering voor latere processen van inburgering, integratie en participatie in de Nederlandse samenleving. De bevinding uit de cohortstudie dat statusverlening aanzienlijk sneller gebeurt dan tijdens de vorige vluchtelingen crisis in de jaren '90, is wat dat betreft hoopgevend voor de toekomst.